

INKLUSION AF TRANSKØNNEDE, INTERKØNNEDE OG NON- BINÆRE I IDRÆTTEN

ANBEFALINGER TIL SPECIALFORBUND OG IDRÆTSFORENINGER

DIF december 2021

**BEVÆGER
DANMARK**

Titel

Inklusion af transkønnede, interkønnede og non-binære i idrætten
Anbefalinger til specialforbund og idrætsforeninger
Inklusion af Transkønnede, interkønnede og non-binære i idrætten

Forfattere

Konsulent Pernille Løvengreen, DIF Udvikling
Teamleder Martin Borch, DIF Udvikling

Udgave

1. Udgave, Brøndby, december 2021

Udgiver

Danmarks Idrætsforbund
Brøndby Stadion 20
2605 Brøndby
T: 45 26 26 26
E: dif@dif.dk
W: www.dif.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	5
INDLEDNING	6
Udviklingen af anbefalinger	6
Hvem er anbefalingerne for?	6
Anerkendelse	7
BAGGRUND	8
Hvad taler vi om, og hvor store er dilemmaerne egentlig?	8
Ordbog	8
Stigning i antallet af transkønnede og non-binære	10
DILEMMAERNE OM KØNSIDENTITETSFORHOLD I IDRÆTTEN	11
7 RÅD FRA DIF	13
Deltagelse er et tilbud og ikke en rettighed	13
RÅD NUMMER 1: TAG STILLING	14
RÅD NUMMER 2: AFDÆK HVOR KØNNET JERES IDRÆT ER	15
RÅD NUMMER 3: DE MANDLIGE RÆKKER SKAL VÆRE ÅBNE FOR ALLE	15
RÅD NUMMER 4: I BREDDE- OG MOTIONSIDRÆTTEN BØR INKLUSION VÆRE TUNGTVEJENDE	16
RÅD NUMMER 5: BLANDT BØRN OG UNGE BØR INKLUSION VÆRE TUNGTVEJENDE	16
Børn op til 12 år	16
Unge mellem 13- 18 år	17
RÅD NUMMER 6: UDARBEJD EN INKLUDERENDE POLITIK, KULTUR OG SPROG I IDRÆTTEN	18
En inkluderende politik	18
Forny sproget og giv plads til en bredere forståelse	19
Omkklædningsrummet	19
RÅD NUMMER 7: I KVINDERNES ELITEIDRÆT BØR LIGE KONKURRENCE VÆRE TUNGTVEJENDE ..	20
International kontekst	20
Vægtning af dilemmaer indefor Kvindeidrætten	21
Definition af elite	23
Tokyo OL og inklusion	24
DET VIDERE ARBEJDE	25
Fysiologisk indikator	25

4 Inklusion af Transkønnede, interkønnede og non-binære i idrætten

International idrætspolitik	25
Specialforbund og DIF's arbejde i Danmark	26

FORORD

Idrætten og foreningslivet skaber glæde og begejstring, styrker sundheden og sammenhængskraften og er kilde til varige sociale relationer og identitet for rigtig mange danskere. I et samfund med mange tilbud og nærmest uendeligt mange muligheder er idrætsforeningerne en vigtig del af samfundsstrukturen, der forbinder næste 2 mio. danskere på kryds og tværs af sociale klasser, erhverv og uddannelse.

I DIF ønsker vi verdens højeste idrætsdeltagelse og fokuserer på at skabe idrætstilbud af høj kvalitet. Ambitionen er, at idrætten bliver en naturlig ramme for alle danskeres fritidsliv fra børneidræt til ældreidræt. Alle skal derfor være velkommen i idrætten. Vi tolererer ingen former for diskrimination i forhold til politisk overbevisning, handicap, køn, kønsidentitet, seksuel orientering eller religion. Det er en grundlæggende værdi for DIF, og derfor arbejder vi også for at sikre en større rummelighed og mangfoldighed i idrætten. Alle skal kunne føle sig trygge og sikre i et idrætsfællesskab. DIF-idrætten skal derfor skabe motionstilbud med inkluderende rammer og samtidig tilbyde ambitiøse rammer for konkurrenceidrætten og de mest talentfulde udøvere.

I denne rapport forholder vi os imidlertid til et nyere område inden for mangfoldigheden i idrætsbilledet. Transpersoner, interkønnede og non-binære personers muligheder for at kunne deltage i idræt i overensstemmelse med deres kønsidentitet. Dette er et omdiskuteret spørgsmål i både den brede samfundsdebat, men også i de internationale idrætsorganisationer. Det er derfor vigtigt, at DIF-idrætten også forholder sig til denne problemstilling, så vi sikrer, at vi afspejler mangfoldigheden i det samfund, vi er en del af. Sammen skal vi sikre, at enhver person, der ønsker at være en del af et idrætsfællesskab, får muligheden for det og behandles med respekt og værdighed.

En gennemgribende mangfoldig tilgang til idrætten kan ikke skabes af nogle få; det skal ske i partnerskab. Alle på tværs af idrætssektoren har en rolle at spille for at sikre, at idrætten er inkluderende, og der er allerede mange gode eksempler på tiltag, som alle kan gøre. Men der er stadig et ubetrådt land foran os og en række vigtige diskussioner og dilemmaer at forholde sig til. Det er vores håb, at denne rapport med sine råd og anbefalinger kan hjælpe DIF-idrætten i form af specialforbund og idrætsforeninger på rette vej. Vi opfordrer alle på det danske idrætsmarked til at gøre sig bekendt med vores råd og anbefalinger. I DIF ønsker vi at byde alle mennesker velkommen uanset deres køn eller kønsidentitet.

Hans Natorp, formand

Rikke Rønholt, bestyrelsesmedlem

DIF's bestyrelse

INDLEDNING

DIF ønsker med denne rapport og anbefalinger at gøre det lettere for personer med kønsidentitetsforhold at blive en del af det organiserede idrætsfællesskab. Det kræver, at DIF går forrest og hjælper specialforbund og idrætsforeninger med de spørgsmål og udfordringer, der følger af et ønske om en mere inkluderende idræt. DIF vil hjælpe specialforbundene og idrætsforeningerne til at definere de bedste muligheder for inklusion i deres aktivitet og anbefaler en række tiltag, der kan understøtte en inkluderende dagsorden.

For transkønnede, interkønnede og non-binære atleter er der på nuværende tidspunkt ikke nogen entydig holdning eller regelsæt for deres deltagelse i dansk idræt. IOC og de internationale specialforbund har regler, der omhandler de numerisk få voksne eliteatleters deltagelse i internationale konkurrencer, men for den brede befolkning (børn, unge og voksne motionister) er der ikke tidligere udarbejdet anbefalinger for deres deltagelse i en overordnet dansk kontekst.

Denne rapport har derfor til formål at komme med konkrete råd og anbefalinger til, hvorledes DIF og specialforbundene håndterer dilemmaer for transkønnede, interkønnede og non-binære personer i DIF-idrætten. Disse råd og anbefalinger skal gøres tilgængelige for alle interessenter i dansk idræt, som kan støtte sig hertil i arbejdet for at fremme alle minoriteters deltagelse i idræt. Rapportens råd og anbefalinger er derfor vejledende og ikke bindende forpligtelser for hverken specialforbund eller idrætsforeninger.

UDVIKLINGEN AF ANBEFALINGER

Ved udarbejdelsen af anbefalingerne har DIF involveret en bred vifte af interessenter, herunder repræsentanter fra specialforbundene, offentlige institutioner, civilsamfundet/ NGO'er, menneskerettighedsorganisationer, medicinske eksperter, atleter og miljøerne omkring LGBTI+. På fire møder med disse interessenter har DIF fået input til de forskellige aspekter omkring transpersoner, interkønnede og non-binære i idrætten. DIF har desuden researchet i artikler og seneste forskning på området og været i løbende dialog med IOC omkring de internationale anbefalinger for inklusion i idrætten. På baggrund af den viden som DIF har fået fra interessenterne, har DIF udformet sine anbefalinger, som de fremstår i denne rapport. Der er altså tale om DIF's anbefalinger til specialforbund og idrætsforeninger, og det er alene DIF, der står som afsender af disse.

HVEM ER ANBEFALINGERNE FOR?

Anbefalingerne er udarbejdet med henblik på råd og vejledning til idrætten i Danmark på alle niveauer fra specialforbund til lokale idrætsforeninger over hele landet. Det er DIF's ambition, at arbejdet i specialforbund og idrætsforeninger derfor kan tage afsæt i de anbefalinger, som DIF har udarbejdet og dermed være en hjælp til at "oversætte" og forholde sig til problematikken i egen relevante kontekst. Målgruppen for DIF's anbefalinger er dermed:

- Specialforbundsbestyrelser, udvalg og deres lokale kredse/ unioner
- Frivillige ledere og trænere på alle niveauer
- Personale ansat i idrætsorganisationer og foreninger

- Lokale idrætsforeningers frivillige ledere og udvalg
- Dommere, officials mv.

Anbefalingerne kan også hjælpe udøvere og medlemmer med at forstå deres rolle i arbejdet med at sikre en mangfoldig og inkluderende idræt. anbefalingerne kan også være nyttige for offentligheden, herunder uddannelsesinstitutioner, forældre og omsorgspersoner for transkønnede, interkønnede og non-binære, der er interesserede i at sikre, at idrætten er inkluderende og indbydende for alle.

Anbefalingerne er udarbejdet med henblik på at hjælpe specialforbund og idrætsforeninger i deres egenskab af ansvarlige organisationer med ansvar for idrætten, udviklingen og reglerne for denne. For mange specialforbund er de internationale idrætsforbund endvidere relevante, da der kan være gældende regler inden for hver enkelt idræt, der skal følges i internationale kontekster og konkurrencer.

Denne rapport er primært skrevet til den store gruppe af cispersoner, der er ansvarlige for idrætten i danske specialforbund og danske idrætsforeninger. Budskaberne og anbefalingerne i rapporten er imidlertid også vigtige for transkønnede, interkønnede og non-binære. At få en dybere forståelse af, hvordan specialforbund og idrætten virker og agerer, kan støtte den enkelte med at drive og opretholde forandringer. Det er vigtigt, at du er opmærksom på dine rettigheder og forstår, at du skal behandles med værdighed og respekt. Men det er ikke en enkelt aktørs ansvar at gøre idrætten inkluderende; alle har en rolle at spille i denne proces, og der er tiltag, som alle kan gøre.

ANERKENDELSE

Tak til de personer, der har bidraget med input, viden, cases, refleksioner og tid i udviklingen af denne rapport. Det har været et udfordrende og sensitivt arbejde, fordi det berører mange menneskers identitet og trivsel samt deres oplevelser med diskrimination og forskelsbehandling. Arbejdet har desuden været udfordret af Corona-epidemien og et gældende forsamlingsforbud, der har hindret arbejdsgruppens møder. Til medlemmerne af arbejdsgruppen, til specialforbundene, til personer i miljøerne omkring LGBTI+ og til alle andre der har bidraget med samtaler og perspektiver, tak.

Medlemmer af ekspertarbejdsgruppen, som har givet input til DIF's rapport, var:

Astrid Højgaard, ledende overlæge på Center for kønsidentitet og Sexologisk Center ved Aalborg Universitetshospital

Charlie Hedman, psykolog og gruppeleder for Transit

Stephanie Stine Toft, Forperson for Intersex Danmark

Andreas Rudkøbing, formand for Lægeforeningen

Bjarke Oxlund, chefkonsulent og Morten Emmerik Wøldike, teamleder, Institut for Menneskerettigheder

Helle Jacobsen, programleder, Amnesty International

Loui Kristensen, LGBT+ Danmark

Susanne Branner Jespersen, sekretariatschef, LGBT+ Danmark

Nadia Jacobsen, Transpersoner i Danmark

Louise Kristine Vignæs, kasserer, Foreningen for støtte til transkønnede børn

Nico Miskow Friborg, TransAktion

Peter Møller Christensen, sportsfysiolog, Team Danmark

Jakob Mørkeberg, Videnskabelig seniorkonsulent, Anti Doping Danmark

Jakob Larsen og Bo Berg Overgaard, Dansk Atletik Forbund

Morten Hinnerup, Udviklingschef, Dansk Svømmeunion

Tejs Damkjær, Sekretariatsleder, Dansk Karate Forbund

Lene Karsbæk, Udviklingschef, Dansk Håndbold Forbund

Kenneth Reeh, Vicedirektør, Dansk Boldspil Union

BAGGRUND

Hvad stiller man op som frivillig træner, hvis 12-årige Sofus en dag møder op til træning og fortæller, at han oplever en uoverensstemmelse til sit medfødte køn, og at hun fremover vil kaldes Sofie? Sofie vil fremover gerne træne med pigerne i stedet for drengene. Kan man bare sende Sofie over til pigernes træner? Hvad vil det betyde for styrkeforholdet, sammenholdet og konkurrencen i pigerækken? Og hvor skal Sofie nu klæde om og gå i bad henne? Hvilket pronomen skal vi benytte, når vi taler til ham/hende/den? Og hvordan vil de 12-årige holdkammerater mon reagere på, at Sofie spiller med dem, og hvordan sikrer vi, at hun kommer godt ind på det nye hold? Hvis det nu viser sig, at Sofie rent faktisk har et talent for sin idræt og kan være en afgørende faktor for at opnå sportslige resultater, kan hun så deltage i de nationale mesterskaber? Kan hun blive udtaget til landshold og internationale konkurrencer? Hvilke regler skal i så fald være gældende for, at det er retfærdigt over for andre kvinder?

Der er i forvejen rigtig mange spørgsmål og dilemmaer, man skal håndtere som frivillig leder eller træner i en idræt. Spørgsmålene og dilemmaerne omkring kønsidentitet er dog et af de nyere, som kræver, at man er klædt godt på til at kunne navigere og agere i en ny og kompleks verden for mange af idrættens mere end 500.000 frivillige. Derfor har DIF udgivet denne rapport, som giver råd, vejledning og anbefalinger til arbejdet med at formulere rammer og retningslinjer for et trygt og inkluderende idrætsmiljø for alle uanset kønsidentitet.

HVAD TALER VI OM, OG HVOR STORE ER DILEMMAERNE EGENTLIG?

For den overvejende del af de personer, der arbejder med idrætten på enten frivillig eller professionelt plan, er spørgsmål om inklusion og mangfoldighed af forskellige kønsidentiteter ikke naturligt tilgængelige i en idrætskontekst. Det er derfor relevant, at DIF leverer nogle grundlæggende oplysninger i dette afsnit, der vil være nyttige for dem, der er mindre bekendt med spørgsmål vedrørende kønsidentitet, transpersoner mv.

Definitioner af forskellige kønsidentiteter er imidlertid ikke en gensidigt udelukkende og statisk opgave. Over tid og på tværs af forskellige geografier og kulturer vil sprog og terminologi variere betydeligt. Derfor er det vigtigt at orientere sig i begreberne og benytte disse på en hensynsfuld og anerkendende måde. Af hensyn til konsistens og respekt bruges følgende nøgledefinitioner i denne rapport:

ORDBOG

LGBTI+

De fem bogstaver står for: Lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex. På dansk oversat til: Lesbiske, bøsser, biseksuelle, transkønnede, interkøn. Den engelske forkortelse anvendes også på dansk. Denne forkortelse er den mest anvendte af Amnesty. Der kan forekomme andre forkortelser, hvor flere bogstaver er inkluderet for andre grupper, ligesom der nogle gange også optræder et + for at rumme dem, der ikke er nævnt i forkortelsen.

Transperson

Er individer, hvis kønsudtryk og/eller kønsidentitet er forskelligt fra konventionelle forventninger baseret på det køn, som disse personer er blevet tildelt ved fødslen. En transkønnet kvinde er en kvinde, der er blevet tildelt det "mandlige" køn ved fødslen, men har en kvindelig kønsidentitet. En transkønnet mand er en mand, der er blevet tildelt det "kvindelige" køn ved fødslen, men har en mandlig kønsidentitet.

Transkønnede ændrer ofte deres kønsudtryk og har ofte et ønske om at skifte juridisk køn. Nogle transkønnede vælger også at undergå kønsbekræftende behandling, men for andre er det ikke aktuelt. At være transkønnet har ikke noget med seksuel orientering at gøre. Transpersoner er en heterogen gruppe, der rummer flere forskellige

undergrupper. Ifølge nøgletal fra SEXUS-undersøgelsen¹ er 0,1 % af de 15-89-årige danskere transkønnede med en ligelig fordeling blandt transmænd og transkvinder. Det svarer til, at der ud af en befolkning på 4.802.616 i 2018 mellem 15-89 år² er 4.802 transkønnede i DK mellem 15-89 år. Hertil kommer de børn og unge under 15 år, der ikke er medtaget i SEXUS-undersøgelsen, ligesom der kan forventes at være en skyggepopulation, der ikke træder frem i SEXUS-undersøgelsen.

Non-binær / Ikke-binær

Er individer, der definerer sig som andet end de binære kategorier 'mand' eller 'kvinde'. Inden for denne forståelse anses køn som mere og andet end udelukkende mandligt og kvindeligt; en person kan identificere sig som begge, hverken-eller eller noget mellem de to. Ifølge SEXUS-undersøgelsen er 0,44 % af befolkningen non-binær³. Det svarer til, at der er 25.934 personer i Danmark, der opfatter sig selv som non-binære. Dette er dog ikke ensbetydende med, at de er transkønnede.

Interkøn

Er en paraplybetegnelse, der dækker over mere end 40 forskellige medfødte variationer i køns karakteristika. Det vil sige: Genitalier, reproduktive organer, kønskromosomer, hormonbalance og sekundære køns karakteristika (skæg, bryster og så videre) der gør, at personen ikke fuldstændigt eller entydigt kan defineres som hankøn eller hunkøn og dermed ikke passer ind i det samfundsmæssige normbegreb. De fleste interkønnede har ingen problemer med deres tildelte køn, og det er derfor langt fra alle interkønnede, der oplever kønsligt ubehag.

En interkønnet person kan identificere sig som hankøn, hunkøn eller ingen af delene. Interkønnede personer oplever det samme omfang af seksuelle orienteringer og kønsidentitet, som ikke-interkønnede personer. En interkøns variation kan være synligt ved fødslen eller blive det senere i livet. I nogle tilfælde vil den aldrig blive objektivt synlig, men en interkøns variation vil altid kunne påvises ved hjælp af blodprøver, scanninger, objektive undersøgelser eller lignende.

Ifølge SEXUS-undersøgelsen⁴ har 1,3 % af mænd og 0,9 % af kvinder som barn, ung eller voksen fået konstateret variationer i deres biologiske køns karakteristika, så de ikke svarer til det typiske for hankøn eller hunkøn. Kun en meget lille andel heraf (svarende til ca. 0,2 promille af befolkningen) opfatter sig som interkønnede. Omregnes de 1,3 % og 0,9 % til absolutte tal, er der ifølge SEXUS-opgørelsen 127.600 danskere med variationer i deres biologiske køns karakteristika. Intersex Danmark opererer med en procentsats på 1,7 % af befolkningen som interkønnede⁵, hvilket understreger, at der er usikkerhed forbundet med opgørelsen af antallet af interkønnede i Danmark.

Kønsidentitet

Et begreb, der refererer til den måde, en person opfatter og identificerer sit køn på. Følelsen af at være transperson, kvinde eller mand er ikke nødvendigvis statisk, men kan være flydende og variere i intensitet gennem ens liv. Transpersoner bryder de binære køns forestillinger, hvilket betyder, at de antagelser, der findes som en norm i samfundet om køn, ikke er universelle eller almen gyldige.

Ciskønnede

Ciskønnede er personer, der er blevet tildelt et køn ved fødslen, som de er tilfredse med og identificerer sig med. En ciskønnet oplever, at køn, kønsidentitet og kønsudtryk svarer overens med det køn, personen er blevet tildelt ved fødslen.

¹ Sex i Danmark, nøgletal fra Projekt Sexus 2017-2018, M. Frisch m.fl. Statens Serum Institut, Aalborg Universitet, s. 279

² Tal fra Danmarks Statistik, Statistikbanken

³ Sex i Danmark, nøgletal fra Projekt Sexus 2017-2018, M. Frisch m.fl. Statens Serum Institut, Aalborg Universitet, s. 13

⁴ Sex i Danmark, nøgletal fra Projekt Sexus 2017-2018, M. Frisch m.fl. Statens Serum Institut, Aalborg Universitet, s. 13

⁵ <https://www.intersexdanmark.com/inttal>

Det er vigtigt at understrege, at ovenstående definitioner ikke er statiske og gensidigt udelukkende. Hertil kommer, at der er en naturlig usikkerhed i forskningslitteraturen og befolkningsstudier med at identificere kønsidentitet og interkønnede gennem spørgeskemaundersøgelser. Dette kompliceres yderligere af internationale undersøgelser, der anvender andre spørgsmål og/eller betegnelser til at identificere LGBT-personer i kvantitative spørgeskemaundersøgelser og kvalitative interviewundersøgelser.

Der findes ingen opgørelser over, hvor mange transkønnede, interkønnede og non-binære der dyrker idræt i Danmark. Når der registreres medlemmer i danske idrætsforeninger, opgøres dette således kun i binære køn. Det er således en særskilt problemstilling for DIF-idrætten at ændre denne medlemsopgørelse, så interkønnede og non-binære personer i højere grad kan identificere sig selv i datagrundlaget for idrætsaktive medlemmer i foreningsidrætten i Danmark.

STIGNING I ANTALLET AF TRANSKØNNEDE OG NON-BINÆRE

Gennem de seneste år er der sket en større synliggørelse af forskellige kønsidentiteter i samfundet. Det er sket i takt med, at der er kommet mulighed for juridisk kønsskifte, udredning og behandling i sundhedsvæsenet. Hospitaler oplever kraftig stigning i henvendelser fra personer, der ønsker at bekræfte deres køn gennem det offentlige sygehusvæsens hjælp. Den samme tendens gør sig gældende i store dele af den vestlige verden. I Danmark er det yderligere forstærket af, at Sundhedsstyrelsen har udarbejdet en ny vejledning om udredning og behandling af transkønnede, som er trådt i kraft d. 19. december 2014. I denne vejledning ændres udredningen for borgere med kønsidentitetsproblemer fra at være en psykiatrisk sygdomstilstand til i stedet at være noget, man vil behandle og hjælpe med, så borgeren kan leve og blive anerkendt i retning af det foretrukne køn. Denne markante ændring i sygehusvæsenets tilgang til transkønnede borgeres udredning er medvirkende til, at antallet af transkønnede, der tør eller vælger at søge behandling i det offentlige sygehusvæsen, er stigende.

Udviklingen i mangfoldigheden i kønsidentiteten og kønsbegrebet genkendes også i andre vestlige lande og fx også inden for populærkulturen, hvor den verdenskendte popstjerne Sam Smith ikke længere vil kaldes for 'ham', fordi popstjernen definerer sig selv som non-binær. Der er også eksemplet med Caitlyn Jenner, der vandt OL guld i tikamp i Montreal i 1976 som William Jenner, men siden er blevet kaldt den mest berømte transkvinde på grund af hendes baggrund og optræden i diverse realityprogrammer i USA. I en dansk kontekst har medierne også portrætteret en række børn og unge, der har et ønske om at leve og blive anerkendt som et andet køn end det, de fik tildelt ved fødslen⁶.

Set i det lys vil også dansk idræt, specialforbund og idrætsforeninger i stigende grad blive nødt til at forholde sig til de spørgsmål, det rejser, når personer, der ikke passer ind i de traditionelle opfattelser af mand og kvinde, ønsker at deltage i idrætten. En god håndfuld specialforbund har allerede mødt problemstillingen i form af enkelte 'cases', hvor en forening eller udøver har henvendt sig med uvished om, hvordan en situation med kønsidentitet skulle håndteres. Andre specialforbund vil med altovervejende sandsynlighed skulle forholde sig til lignende spørgsmål i en overskuelig fremtid, da de forskellige kønsidentiteter bliver mere og mere synlige i vores samfund. Hertil kommer de hundredetusinde frivillige trænere og ledere, der agerer ude i de mere end 9.000 idrætsforeninger, der vil kigge mod deres specialforbund og DIF for hjælp og vejledning for at sikre en god og respektfuld integration i foreningsidrætten.

⁶ Se fx <https://www.dr.dk/nyheder/indland/marcus-paa-ni-blev-foedt-som-pige-gud-du-har-lavet-en-fejl-med-mig> og <https://livsstil.tv2.dk/2020-05-06-seks-aarige-storm-gaar-i-kjole-og-badedragt-i-starten-troede-foraeldrene-bare-det-var-en>

DILEMMAERNE OM KØNSIDENTITETSFORHOLD I IDRÆTTEN

Når transkønnede, interkønnede og non-binære ønsker at dyrke idræt, rejser det nogle helt principielle - grænsende til filosofiske – dilemmaer, som idrætten skal forholde sig til. Det handler om, at nogle af idrættens grundlæggende værdier kommer i modsætning til hinanden i et dilemma.

For det første er der værdierne om, at idrætten skal være for alle, og alle skal føle sig velkommen. Der tolereres ingen former for diskrimination i forhold til politisk overbevisning, handicap, køn, seksuel orientering, kønsidentitet eller religion. Det er en grundlæggende værdi for dansk idræt, DIF og specialforbundene, at alle skal kunne føle sig trygge og velkomne i et idrætsfællesskab. Det værdimæssige udgangspunkt er et ønske om at sikre inklusion og rummelighed på alle planer, så alle kan finde en glæde ved idræt.

For det andet er der en værdi om, at idrættens konkurrencer skal være lige og fair. Det udspringer fra idealerne om fairplay og handler om at sikre en spændende konkurrence. I idrætten er den uforudsigelige konkurrence vigtig for interessen blandt tilskuere, såvel som motiverende for deltageren. Det skaber fascination og motivation, at man kan overvære/deltage i en konkurrence, som man ikke 100 % ved hvordan kommer til at udvikle sig, selvom regelsættet er tydeligt. Andre oplevelser og værker inden for kunst- og kulturområdet som film, bøger, teater eller musikstykker har overordnet altid det samme forløb og afvikling, når man ser, hører, læser eller lytter til værket anden og tredje gang. Der adskiller idrætten sig ved, at man ikke kan forudsige udfaldet af konkurrencen, når de samme hold/atleter mødes og dystet mod hinanden igen og igen. Spændingen omkring den uforudsigelige konkurrence gør, at flere mio. danskere kan samles om tv-skærmene til store finaler og idrætsbegivenheder. For deltagerne er ambitionerne og den uforudsigelige konkurrence i mange idrætter afgørende for motivationen.

Derfor er der lavet regler, der forbyder doping og matchfixing, som er betragtet som uretfærdigt og kan true den uforudsigelige konkurrence. Af samme årsag er der også lavet rækker, hvor kvinder dystet mod kvinder, fordi en konkurrence mod en mand i mange idrætter vil være afgjort på forhånd på grund af forskelle i de fysiologiske forudsætninger hos kvinder og mænd. Kvinderækkerne er således et tiltag, der skal sikre, at kvinderne også kan deltage i konkurrencer på lige vilkår. Opsummerende er der i idrætten et ønske om at sikre lige konkurrence, hvor også hensynet til biologisk fødte kvinders adgang til en lige konkurrence vægtes højt.

For det tredje er der et grundlæggende sikkerhedsmæssigt hensyn at forholde sig til i idrætten. Det skal være uden unødigt risiko at deltage i idræt. Ingen skal udsættes for vold, forurettelse eller andre fysiske overgreb, der kan skade deltageren. Dette kan virke paradoksalt i lyset af, at flere kontaktdrætsgrene har endog meget voldsomme kampe, hvor det netop handler om at sparke og slå mest muligt på sin modstander. Også i mange holdboldspil er der til tider voldsom kontakt, hvor deltagerne får knubs og skader. Men i disse idrætter er der også regler og sikkerhedsprocedurer, der skal sikre, at alle bliver beskyttet i størst muligt omfang mod vold og overgreb. De personer, der deltager i kontaktdrætsgrene, deltager inden for et gældende regelsæt (fx vægtklasser), hvor der er en forståelse og accept af, at der kan forekomme kontakt, der kan resultere i skade. Men grundlæggende er det afgørende i idrætten, at det foregår sikkerhedsmæssigt forsvarligt inden for de gældende regler og rammer.

Ved inklusion af transpersoner, interkønnede og non-binære personer i idrætten opstår nogle dilemmaer i forhold til disse tre grundlæggende værdier, som skal overvejes og håndteres. Hvordan kan man matche værdierne om inklusion og idræt for alle med værdierne om en lige konkurrence, hvis konkurrencen er åben for alle, og der dermed er risiko for, at nogle grupper har særlige fysiske fordele, som kan opleves som uretfærdig konkurrence? Skal der så være begrænset adgang på bekostning af idræt for alle? Hvordan kan man både ønske, at alle er med og samtidig have regler for, hvem der må deltage i konkurrencer? Hvordan sikrer man, at transkvinder og interkønnede kan deltage og konkurrere på lige vis, hvis de ikke kan deltage i kvinderækkerne?

Hvordan kan man i forlængelse heraf forene inklusionsønsket med en sikkerhedsmæssig forsvarlig afvikling? Hvis alle kan deltage, risikerer man så ikke, at nogen kan komme alvorligt til skade? Hvis en fysisk overlegen modstander i ovennævnte grupper bliver inkluderet, må det nødvendigvis være på bekostning af, at sikkerheden ved idrætsdeltagelsen får anden prioritet. Kan idrætten leve med, at sikkerhed kun er anden prioritet, fordi alle skal have lov at deltage, hvor de ønsker? Og hvis man vurderer, at interkønnede atleter skal konkurrere i mændenes rækker, er det så ikke sikkerhedsmæssigt uforsvarligt at lade en interkønnet kæmpe mod en fysisk overlegen mand?

Når man står i sådanne dilemmafyldte valgsituationer, er man derfor nødt til at træffe et valg om, hvad der betyder mest for ens værdisæt og holdninger. Dilemmaer er grundlæggende karakteriseret ved, at man ikke kan indtage en position, hvor man tilgodeser begge ender af spektret. Man må derfor vurdere, hvor langt man vil gå i bestræbelserne på at sikre inklusion. I forskellige situationer vil nogle principper rangere højere end andre, som så må søges opfyldt på anden vis eller under det overordnede princip.

Det er disse dilemmaer - og afledte konsekvenser heraf - som denne rapport adresserer med sine råd og anbefalinger. Det forudsætter dog, at man anerkender og deler præmissen om, at ovenstående dilemmaer opstår, når transpersoner, interkønnede og non-binære dyrker idræt. Det er derfor også en selvstændig anbefaling, at man dekonstruerer dilemmapositionerne og kigger på løsninger og tiltag, der bygger bro mellem principperne, så det ikke bliver et spørgsmål om enten eller, men et spørgsmål om både og på nogle givne præmisser, hvor det er muligt. Herunder også at man tilbyder alternativer, der hvor man vægter den ene position højere end den anden, så der bliver en idræt for alle i Danmark.

7 RÅD FRA DIF

Det er afgørende for DIF at anlægge et nuanceret blik på spørgsmålet om kønsidentitetsforhold i idrætten og dermed dele rådene op i forskellige elementer. Ved at dykke ned i forskellige idrætter og niveauer af idrætsdeltagelse kan der skabes en mere nuanceret og differentieret tilgang til de skitserede dilemmaer. DIF kommer derfor ikke med én anbefaling, der overordnet anbefaler den ene position frem for den anden. Det vil blive for simpelt og unuanceret til at tjene interesserne hos både idrætten og inklusionen af transkønnede, interkønnede og non-binære. Dette er endvidere i tråd med den retning IOC har på området. IOC's anbefalinger om transkønnede i idrætten er en overordnet ramme, og det er de internationale forbund, der fastsætter de specifikke regler for deres idræt og mesterskaber⁷.

I forlængelse heraf ønsker DIF derfor heller ikke at diktere regler, der skal være gældende for kønsidentitetsforhold i specialforbundene eller de enkelte idrætsforeninger. For det første vil det betyde, at de ønskede nuancer og forskelle mellem idrætterne ikke vil komme frem, hvis DIF's regler skal gælde for 1,9 mio. medlemmer. For det andet omhandler DIF's love ikke bestemmelser om måden, man dyrker idrætten på, regler for hvem der kan deltage mv., hvorfor det heller ikke er hensigtsmæssigt, at DIF's love regulerer specifikke spørgsmål om deltagelse. Den beslutning ligger entydigt i de enkelte forbund med respekt for bestemmelserne i de internationale forbund.

DIF ønsker i stedet, at denne rapport og dens råd giver specialforbundene et pejlemærke, som de kan læne sig op ad. Men det er op til specialforbundene selv at træffe deres beslutninger om ståsted og tilgang til dilemmaerne. På baggrund af rapporten vil DIF hjælpe de forbund, der ønsker bistand til arbejdet med at udarbejde de specifikke anbefalinger i egen idræt. For i sidste ende vil det være hver enkelt specialforbund selv, der træffer sine beslutninger om, hvem der kan deltage og på hvilke vilkår.

DELTAGELSE ER ET TILBUD OG IKKE EN RETTIGHED

Det enkelte specialforbund har ret til at vedtage regler for, hvilke betingelser der skal være opfyldt, før man kan deltage i den pågældende idræt. Et specialforbund opererer i civilsamfundssfæren, hvor deltagelse i sport er en mulighed og ikke en rettighed. En person har således ikke noget krav på at kunne deltage i et specialforbunds aktiviteter. Det vil til enhver tid være inden for det enkelte specialforbunds egen beslutningskompetence at vedtage betingelser og regler for udøvelsen af den pågældende idræt. De samme principper kan overføres på medlemskab af en lokal idrætsforening. Her er foreningens aktiviteter et tilbud, og alle kan som udgangspunkt blive medlemmer, men der er ikke tale om en rettighed.

Modsat forholder det sig eksempelvis på arbejdsmarkedet, hvor der ikke må gøres forskel på individer på baggrund af køn, race, seksuel orientering, religion mv. (Ligebehandlingsloven). Her er altså tale om at have en rettighed til ligebehandling, som kan efterprøves ved uafhængig instans. Uden for arbejdsmarkedet findes Ligestillingsloven, der skal sikre mod forskelsbehandling på grund af køn i forhold til levering af varer og tjenesteydelser. Igen er de danske specialforbund og idrætsforeninger undtaget lovens formål, da civilsamfundets tilbud om deltagelse i idrætsaktiviteter ikke er inden for definitionerne af "varer og tjenesteydelser". For den kommercielle idræt vil det ikke være lovligt at nægte adgang for bestemte målgrupper til de varer og tjenesteydelser, der udbydes. Der er dog heller

⁷ <https://olympics.com/ioc/news/ioc-releases-framework-on-fairness-inclusion-and-non-discrimination-on-the-basis-of-gender-identity-and-sex-variations>

ikke nogen større interesse hos kommercielle idrætsudbydere i at begrænse antallet af kunder på baggrund af kønsidentitet.

Det skal for en god ordens skyld også bemærkes her, at kategorisering efter køn er lovlig, og derfor er et krav om at anmode om oplysninger om fødselskøn lovligt. Ingen personer er tvunget til at give sådanne oplysninger til en idrætsorganisation. Dog kan manglende aflevering af sådanne oplysninger betyde, at en person kan blive udelukket fra at konkurrere i kategorien efter eget valg.

RÅD NUMMER 1: TAG STILLING

Det første råd fra DIF til forbundene er, at de skal tage stilling til dilemmaerne omkring kønsidentitetsforhold i idrætten. Uanset om forbundet hælder til det ene eller det andet synspunkt, så er det vigtigt, at forbundet forholder sig til problemstillingen. Forbundene skal være proaktive og tage drøftelserne på et politisk og administrativt niveau om, hvordan de stiller sig problemstillingen, førend de står i en dilemmafyldt position. Det er endvidere i tråd med DIF-idrætten og specialforbundenes DNA, at man udarbejder regler og regulativer for deltagelse i forbundets idræt, så det er en drøftelse, der ikke bør ligge fjernt for et specialforbund.

Mange forbund har endnu ikke mødt dilemmaerne i deres virke og kan derfor være tilbøjelige til at forholde sig passive. Dette indebærer en risiko for, at der kommer en "sag", og forbundet på bagkant skal til at forholde sig til de svære overvejelser. Sådant en drøftelse risikerer endvidere at blive en for/imod-diskussion om en konkret idrætsudøvers ret til at deltage i idrætten, hvilket kan skygge for den grundlæggende værdimæssige position. Ligeledes risikerer det at blive en uhensigtsmæssig vurdering af en atlets evt. overlegenhed i en konkurrence, og dermed ikke en principiel stillingtagen, men alene en enkeltsags vurdering om en atlet har en konkurrencemæssig fordel. Det kan samtidig stille den enkelte idrætsudøver i et en svær og uacceptabel position. Forbundene gør sig selv en bjørnetjeneste ved ikke at tage stilling til dilemmaerne og ved at stå i en reaktiv position.

I forbundenes arbejde med at tage stilling kan de overordnet indtage tre forskellige positioner, relateret til dilemmaerne skitseret ovenfor. Før det første kan man vægte inklusionen højest, og dermed lade der være fri adgang til alle aktiviteter. For det andet kan man vælge en tilgang, hvor lige konkurrence prioriteres højest, og der derfor gælder nogle regler for deltagelse. Eller for det tredje kan man vælge at prioritere sikkerheden højest, og dermed være tydelig om, at det ikke er tilladt for alle at deltage pga. deres sikkerhed. Den fjerde position er ikke at tage stilling, og det er den mindst attraktive for forbund at befinde sig i.

DIF's råd om at tage stilling handler derfor om, at specialforbund skal være tydelige over for omverdenen om, hvilke regler, prioriteringer og værdier, der er gældende for deres arbejde med inklusion. Der er samtidig en enestående mulighed for specialforbundene til at fremme mangfoldighed i forbundets idrætter og vise sig som et progressivt og moderne specialforbund, der går forrest og efterlever værdierne om inklusion. I de tilfælde, hvor et forbund ikke finder mulighed for at sikre inklusion på alle discipliner, bør et forbund derfor også som et minimum tydeliggøre alternativer for transpersoner, interkønnede og non-binære.

Ligesom der i dag er en klar stillingtagen til, hvordan ciskønnede personer kan dyrke idrætten, skal der være en klar stillingtagen til, hvordan kønsidentiteter kan inkluderes i idrætten. Transpersoner, interkønnede og non-binære transkønnede skal vide på hvilke vilkår, de kan deltage i idrætten, før dilemmaerne opstår.

RÅD NUMMER 2: AFDÆK HVOR KØNNET JERES IDRÆT ER

Det følger af det første råd, at forbundet skal forholde sig til, i hvilken udstrækning køn spiller en afgørende rolle for idrætten. Her kommer idrættens mangfoldighed for alvor til syne, da der er idrætter, som er meget kønnede, og hvor der er store forskelle på mænds og kvinders måde og mulighed for at dyrke idrætten. Men der findes også idrætter, hvor kønnene spiller en mindre rolle, og hvor det ikke har større betydning for hverken deltagelse eller afvikling.

Idræt er i sin definition noget, der indebærer fysisk aktivitet, så graden af kønspåvirkning handler om at vurdere betydningen af de fysiske forudsætninger i idrætten. Det er dokumenteret i flere studier⁸, at mænd i gennemsnit er højere end kvinder, har større muskelstyrke og muskelmasse, har større og stærkere skelet, højere aerob kapacitet og dermed hurtigere end kvinder pba. større lunge og hjerte kapacitet. I de idrætter hvor det spiller en stor rolle, om man er høj, stærk, hurtig, udholdende og har særlige kropslige forudsætninger, så er idrætten typisk meget kønsafhængig. I de tilfælde kan det give mening ud fra et synspunkt om lige konkurrence at have regler for deltagelse, fordi man vil sikre en uforudsigelig og lige konkurrence for de biologisk fødte kvinder. Spiller det derimod en mindre rolle, om deltageren har særlige fysiske forudsætninger, er det en mindre kønsafhængig idræt, hvorfor inklusion bør være en afgørende værdi.

I de tilfælde, hvor en idræt ikke er relativt kønspåvirket, kan man være nysgerrig på årsagerne til, hvorfor man evt. opdeler deltagerne efter køn. Der kan være nogle praktiske forhold, som specialforbund og idrætsforeninger skal tage hensyn til, det være sig i logistik, facilitet eller afviklingsmæssige øjemed. Men når idrætten ikke er kønsafhængig, bør den grundlæggende værdi om idræt for alle og et ønske om inklusion veje tungest. I de tilfælde vil DIF anbefale at opdeling i køn bør bortfalde. Som eksempel er der i ridesport ikke fokus på køn i konkurrencemæssig sammenhæng, men det er et ret enestående eksempel.

RÅD NUMMER 3: DE MANDLIGE RÆKKER SKAL VÆRE ÅBNE FOR ALLE

Et andet område, hvor dilemmaet om transkønnede, interkønnede og non-binære i idrætten ikke bør spille nogen større rolle, er i herreidrætten. Her vil de fysiske forudsætninger hos transpersoner, interkønnede og non-binære ikke skabe konkurrencemæssige fordele, der udfordrer idrættens ønske om en lige konkurrence, der er uforudsigelig. Det er derfor DIF's anbefaling, at man tillader idræt for alle og er inkluderende i sin tilgang, når det drejer sig om at deltage i idrætsbegivenheder, hvor det i øvrigt er mænd, der deltager.

Dilemmaerne omkring inklusion af transkønnede, interkønnede og non-binære i idrætten centrerer sig derfor primært omkring deltagelse i kvindelige rækker, da dilemmaerne fylder mindre i forhold til den deltagelse i herreidrætten. Dette råd er gældende for alle efterfølgende råd også, så udgangspunktet bør altid være, at alle kan deltage i herrernes række uanset køn, dog med en afvejning af det sikkerhedsmæssige aspekt.

Det sikkerhedsmæssige aspekt består især i de meget kontaktbaserede idrætter. Her kan der være grund til at opdele i fx vægtklasser for at gøre det sikkerhedsmæssigt forsvarligt at deltage. Ligeledes skal man overveje de sikkerhedsmæssige aspekter ved, at en transmand eller en interkønnet konkurrerer mod en biologisk født mand. Et vigtigt perspektiv at have med er, at en betydelig andel af interkønnede på grund af deres variation ikke besidder de samme forudsætninger, som man ville kunne forvente af biologisk fødte mænd. De biologisk fødte mænd har en konkurrencemæssig fordel over for de interkønnede, der ikke har denne forudsætning. En inklusion af interkønnede i herreidrætten vil således også kunne udfordre idrættens ønske om lige konkurrence.

⁸ <https://equalityinsport.org/resources/index.html>

RÅD NUMMER 4: I BREDDE- OG MOTIONSIDRÆTTEN BØR INKLUSION VÆRE TUNGTVEJENDE

Når der differentieres yderligere i idrætsdeltagelsen og fokuseres på den store gruppe, der dyrker bredde- og motionsidræt, er de typisk betegnet som motionister. For den målgruppe har en lige konkurrence groft sagt ikke værdi for andre end de implicerede. Men den værdi kan til gengæld godt være relativt stor. Det betyder dog kun sjældent noget for de kommercielle interesser, mediebevågenheden eller tilskueropmærksomheden, hvorvidt en konkurrence i breddeidrætten er lige og retfærdig. Derfor er det også DIF's anbefaling, at det bør vægte tungere, at bredde- og motionsidrætten er inkluderende og mangfoldig, da det ikke nødvendigvis er i modsætning til en lige konkurrence for omverdenen.

Der er dog nogle idrætter, hvor det til trods for et udpræget breddeperspektiv blandt udøverne er meget afgørende for motivationen, at konkurrencen er lige og uforudsigelig. Selvom man dyrker breddeidræt og ikke har landsholdspotentiale, kan det være afgørende at deltage og dyste på lige og fair vis. Fx kan en serie 5-fodboldkamp foran syv tilskuere, en volleyball kamp i serie 2 eller en kamp mellem to badmintonmotionister have en lige konkurrence som altovervejende grundlag og årsag til deres deltagelse. I sådanne konkurrenceprægede breddeidrætter bør der derfor også være motionsalternativer, der kan dyrkes uden fokus på en lige og uforudsigelig konkurrence. Det er fodboldfitness, håndboldfitness, motionsfodbold mv. gode eksempler på. DIF opfordrer derfor idrætter, der har en stærk konkurrence identitet blandt breddeudøvere, til at arbejde med at udvikle idrætstilbud og formater, hvor alle kan være med i en konkurrence alligevel. Her kan det være relevant at benytte golf sportens handicap system som reference, for en måde at deltage i konkurrencer på sammen, men samtidig på lige fod.

Desuden er der mange motionsidrætter, hvor det i udøvelsen af idrætten ikke handler om konkurrence, og derfor heller ikke er nødvendigt at fokusere på den lige konkurrence. I mange motionsidrætter handler det i stedet om at have fokus på fx sundhed, velvære, æstetik, naturoplevelser og rekreativ fritid. Her bør der som udgangspunkt også være fri adgang til, at alle kan deltage, uden der skal opdeles i køn. Når man dyrker motionsidræt, vil det være DIF's anbefaling, at man vægter inklusion højt og tillader, at alle kan deltage uanset køn i den pågældende aktivitet.

For DIF er det vigtigt at prioritere principper om den grundlæggende ret som menneske til at definere sit eget køn højere end overvejelser om potentiel konkurrencefordel, når der er tale om idræt med henblik på motion, sundhed, velvære, æstetik, naturoplevelser og fællesskab. Man skal ikke begrænse eller udelukke mennesker fra at dyrke rekreativ idræt. Det strider endvidere mod grundlæggende værdier, hvis motionister skal underlægges krav om at ændre deres krop gennem hormonbehandling for at opfylde idrættens definition af en "dreng", "pige", "mand" eller "kvinde" for at kunne deltage på dette niveau.

RÅD NUMMER 5: BLANDT BØRN OG UNGE BØR INKLUSION VÆRE TUNGTVEJENDE

Børn op til 12 år

For børneidrættens vedkommende, som i en generel DIF-kontekst defineres bredt op til 12 år, bør fokus være på leg og udvikling og ikke på resultater og præstationer. I børneidrætten er det oftest forældrene og i mindre grad børnene, der går op i en lige og fair afviklet konkurrence. I børneidrætten er der ikke eksterne hensyn fra medier, tilskuere og partnere til retfærdighed i konkurrencer, og derfor vejer hensynet til lige konkurrence alt andet lige mindre end i den konkurrenceprægede og/eller elitære idræt.

De gode motionsvaner indlæres tidligt, og derfor bør DIF-idrættens tilbud til børn være tilpasset, så inklusionen vejer tungest. I nogle idrætter kan man endvidere gå skridtet videre og spørge nysgerrigt, hvorfor der overhovedet foregår en kønsopdeling? I de store børneidrætter som fodbold, håndbold, gymnastik, badminton og svømning har det typisk noget med kultur at gøre. Men begrænsninger i adgang til faciliteter og rådighed af den fysiske plads er også en væsentlig årsag til, at børn deles op i køn og alder. Men i mange mindre udbredte børneidrætter er kønsopdeling slet ikke en mulighed, da der ikke er "nok" børn under 12 år til, at man kan lave en meningsfuld opdeling. Det er fx idrætter som dans, golf, floorball, rulleskøjter, rugby, klatring mv., hvor børnenes køn og alder ikke bør spille en rolle, når de starter til idræt.

DIF anbefaler derfor, at man i børneidrætten har fokus på og prioriterer inklusion. Mange børn, der har variationer i deres kønsidentitet, vil bare gerne dyrke idræt sammen med og som deres jævnaldrende. Det er vigtigt, at foreningsidrætten også kan rumme dem og sørge for, at de også får en god idrætsoplevelse. Da flere idrætter har mange børn aktive på en gang, kan der imidlertid være praktiske pladshensyn, der gør, at ikke alle kan træne samtidig. Her kunne det overvejes, om andre opdelinger ville give mening? Det kan også være antallet af frivillige trænere og hjælpere, der begrænser adgangen, så der ikke bliver plads til alle børn, men må oprettes venteliste.

Unge mellem 13- 18 år

For de unge, som i en generel DIF-kontekst defineres som 13-18 årige, er der udover det legende og fællesskabet også i stigende grad fokus på resultater og præstationer. Mange forbund har talentudvikling og præstationsoptimering som et helt naturligt DNA, og ligger mange kræfter og ressourcer i at fremme de bedste talent- og elitetilbud. Det er imidlertid også vigtigt, at der samtidig med, bevares og udvikles et tilbud til de unge, der er i idrættens fællesskab, men som ikke er drevet af resultater og præstationer. Det fremgår også af DIF idrættens politiske program, at vi skal udvikle fremtidens idrættstilbud til og sammen med unge, og her vil det være oplagt at fokusere på inklusion og rummelighed blandt unge. De dygtigste og mest ambitiøse unge skal der nok være ressourcer og opmærksomhed til, så det handler ikke om at "tage noget" fra den gruppe, men om at "give noget" til en gruppe, der har andre motiver for idrætsdeltagelse.

For unge der oplever en følelse af ubehag, når deres krop, CPR-nummer eller fremtræden ikke stemmer overens med deres kønsforståelse, kan idrætten være med til at skabe et rum, hvor man kan være som man har lyst. Det er imidlertid forskelle på idrætternes muligheder og egnethed til at arbejde med inklusion af transpersoner, interkønnede og non-binære. Hvert specialforbund opfordres derfor til at forholde sig til, hvordan deres idræt balancerer mellem de skitserede dilemmaer omkring inklusion, lige konkurrence og sikkerhed (jf. råd nummer 1). De råd, som DIF har angivet ovenfor, er forholdsvis generelle og på et overordnet niveau. I mange idrætter er der brug for "oversættelse" og praktiske anvisninger til, hvordan inklusionen helt konkret kommer til udtryk. DIF's opfordring på unge området er dog, at forbundene skal udvikle tilbud om deltagelse, hvor køn ikke spiller en rolle, og hvor fællesskabet og samværet omkring idrætten er afgørende. Til eksempel og illustration er der i DBU København afviklet stævner, hvor der ikke er fokus på køn, men hvor drenge og piger spiller på hold sammen, og synes det er en god og sjov aktivitet⁹

Se også bilag om guide til øget inklusion i foreningen.

⁹ <https://www.dbukoebenhavn.dk/nyheder/2021/november/derfor-skal-drenge-og-piger-spille-paa-samme-hold/>

RÅD NUMMER 6: UDARBEJD EN INKLUDERENDE POLITIK, KULTUR OG SPROG I IDRÆTTEN

Gruppen af transkønnede, interkønnede og non-binære personer er en gruppe af minoriteter i samfundet, der ikke i udpræget grad finder en plads i idrættens fællesskaber. I samme kategori findes minoriteter som homoseksuelle, ikke-etniske danskere, autister, udsatte grupper, borgere med psykiske lidelser, ledige m.fl. Til trods for at der ikke findes præcise opgørelser over idrætsdeltagelsen blandt gruppen af transkønnede, interkønnede og non-binære personer, er det rimeligt at antage, at graden af idrætsdeltagelse – i lighed med andre minoriteter i samfundet – ikke er lige så udbredt som majoriteten i samfundet. Hertil kommer, at LGBTI+-gruppen ikke oplever at blive inkluderet i det sociale fællesskab og ofte møder fordomme og nedsættende bemærkninger¹⁰.

Der er med andre ord flere forskellige grupper af minoriteter i samfundet, der ikke oplever, at idrætten er en naturlig ramme for deres fritidsliv. De nævnte minoritetsgrupper har ikke andet til fælles end, at de ikke oplever at være velkomne på samme måde i et idrætsfællesskab. Specialforbund og DIF har løbende gennem årene taget forskellige initiativer, der skal hjælpe minoriteter med at blive en del af idrættens fællesskab. Fx har DIF i mange år arbejdet med børn og unge i udsatte boligområder i regi af DIF get2sport.

Fremadrettet bør DIF idrætten ved tilmeldings- og registreringsmoduler tilbyde andet end en binær kønsidentitet i registrering af deltagere/medlemmer. Konkret skal dette udmøntes i, at den årlige medlemsregistrering i DIF, DGI og Firmaidrætten skal udvides med en "andet" kønskategori. Den binære opdeling i køn suppleres med et alternativ, for at give plads til flere kønsidentiteter, og signalere at alle er velkommen. DIF opfordrer samme tilgang for både forbund og foreninger, der registrerer deltagere/tilmeldinger til arrangementer, for i højere grad at skabe inkluderende rammer. Seneste eksempel på dette er tilmeldingen til Royal Run 2022, hvor der er mulighed for at registrere sin deltagelse som 'mand', 'kvinde' eller 'andet'.

Der findes ikke en løsning, der sikrer inklusion på tværs af minoriteter, men i stedet er der brug for et langt sejt træk, hvor nogle af nøgleindsatserne dog går igen uanset minoriteten. Det drejer sig bl.a. om at arbejde med en inklusionspolitik, rollemønstre, fokus på kultur og sprogbrug, faciliteter mv. I det følgende gives der uddybende råd til specialforbundene om, hvordan idrætten kan gøres mere inkluderende ud fra vores nuværende erfaringer.

EN INKLUDERENDE POLITIK

Både DIF, specialforbund og idrætsforeninger bør have en drøftelse i relevante besluttende fora om, hvordan man sikrer, at man er et forbund/idrætsforening, der er åben for alle. Idrættens organisationer skal i højere grad tage ansvaret for, at det er trygt for individet at træde frem og deltage i idrættens tilbud. I dag er det i mange tilfælde den enkeltes ansvar at stå frem og sige, at man er transkønnet/homoseksuel/anden minoritet og evt. gøre opmærksom på nye eller særlige behov, der kan gøre deltagelsen tryk og god. På fællesskabets og majoritetens vegne skal DIF, specialforbund og idrætsforeninger i stedet tage dette ansvar på sig og være proaktive og inkluderende i vores politikker og virke. Ellers vil man opleve, at kun ressourcerstærke minoritets personer træder frem og deltager i idrætten. Når vi endvidere ved, at gruppen af transpersoner, interkønnede og non-binære i forvejen er nogle af de mest udsatte grupper i samfundet, er det et voldsomt ansvar at lægge på dem for at blive en del af idrætten. Med en inkluderende politik kan vi flytte det til fællesskabets ansvar, at det er trygt for individet at træde frem.

En inkluderende politik og afledte inkluderende idrætstilbud har potentiale til at invitere og opfordre flere til at deltage i idrætten frem for at føle sig marginaliserede eller uvelkomne. Når vi agerer mere inkluderende og tolerant,

¹⁰ <https://kum.dk/aktuelt/nyheder/problematiske-forhold-for-lgbti-personer-i-idraetten>

giver vi plads til flere i idrættens fællesskaber. Der handler derfor ikke om at "tage noget" fra nogen, men om at "give plads" til, at flere kan være med i vores fællesskaber.

For at sikre at en inkluderende politik gør en reel forskel, vil det endvidere være relevant at udpege en kontaktperson, der synliggøres over for omverdenen som en ressourceperson for minoriteter, der ønsker at deltage. Det vil være med til at gøre det trygt og sikkert, at der er en ansvarlig person, der står i spidsen for at styrke inklusionen og har ansvaret for at involvere de relevante personer bagud i organisationen eller foreningen. Dette bør være gældende både på nationalt forbundsniveau og foreningsniveau.

Se også bilag med guide til proces for udarbejdelse af kønsidentitetspolitik.

FORNY SPROGET OG GIV PLADS TIL EN BREDERE FORSTÅELSE

Idrætten opleves udefra som et meget binært system med fokus på mænd og kvinder og normalitets forstærkende system, hvor der fremmes en bestemt person profil. Det gør, at det er en svær verden at være i, hvis man falder uden for en særlig kønsstereotyp. En meget maskulin og binær kønsopfattelse er eksempelvis meget svær at forene med en rummelig kultur, der inkluderer transkønnede og interkønnede.

Specialforbund og foreninger skal være tydelige om, hvilket sprogbrug der styrker åbenhed, og hvilket der ikke accepteres. Det betyder, at hver klub skal reflektere over og opstille retningslinjer for, hvad der er acceptabelt sprogbrug i den enkelte klub. Det er næppe en større opgave at blive enige om, at man skal tale respektfuldt og ordentligt til hinanden, så opgaven bliver at være konkret i anvisningerne, og den afgørende test bliver at følge op og sikre, at de gode hensigter bliver efterlevet. Til stævner/kampe skal arrangører, dommere, kampledere og officials være uddannet i nultolerance over for nedladende sprogbrug. Det er dog sværere for forbund og foreninger at håndhæve til træning og i et omklædningsrum, hvor der ikke nødvendigvis er forældre, trænere eller officials til stede. Her kan forbund hjælpe deres klubber på vej ved fx oplysningskampagner, som DBU har gjort¹¹.

Se også bilag med guide til sprogbrug.

OMKLÆDNINGSRUMMET

Omkledningssituationen er et særligt følsomt emne for transpersoner, interkønnede og non-binære i idrætten. Det skyldes, at nogle transkønnede har ubehag ved deres krop, er usikre på deres kønsidentitet, har bekymringer om reaktioner fra omverdenen og/eller frygter for kommentarer og bemærkninger fra andre. Det fokus, der kommer på krop og køn ved omklædning, skaber derfor ubehag og frygt blandt de transkønnede i omklædningssituationen. Nonbinære har også svært ved at finde sig til rette i omklædningsrum for enten mænd eller kvinder, hvor der ikke er andre muligheder.

Der er derfor brug for at kunne tilbyde alternativer til et kønnet omklædningsrum for at give plads til transkønnede. Det er typisk en kommunal ansvarsopgave at stille idrætsfaciliteter til rådighed, så det kan være svært for en idrætsforening, der befinder sig i et kommunalt anlæg, at etablere et ekstra omklædningsrum for transpersoner. I den optimale facilitet vil der være et alternativt tilbud om kønsneutrale omklædningsrum for at undgå at ekskludere en transkønnet, interkønnet eller non-binær på baggrund af en uønsket opmærksomhed i omklædningssituationen. Alternativt flere omklædningsmuligheder i samme omklædningsrum.

¹¹ <https://www.dbu.dk/nyheder/2021/august/mere-respekt-paa-banen-med-raab-paent/>

Såfremt dette ikke er en mulighed, kan en forening arbejde med nogle fleksible omklædningsmuligheder, hvor man deler et omklædningsrum op med fx skillevægge, forhæng etc. Derudover vil det være relevant at have tydelig oplysning om omklædningsfaciliteter, og hvem der har adgang, så ingen er i tvivl, eller der opstår uheldige situationer. For DIF handler det om at finde pragmatiske løsninger på den enkelte facilitet ud fra de behov og hensyn, der skal tages. Fremadrettet bør det indarbejdes i planlægningen og byggeriet, at omklædningsituationen skal indeholde flere hensyn. Og endelig er det relevant, at der er en drøftelse i foreningen omkring omklædningskultur før og efter træning.

Der er samtidig også en udfordring for mange unge, at man ikke vil vise sin krop og klæde om sammen. Det kan give anledning til bekymring, hvis idrætsforeninger etablerer individuelle omklædningsrum, idet der er en risiko for, at det fremmer den tendens, og mange tusinde unge (piger) får endnu dårligere selvværd omkring deres krop. Idrætsforeninger har en vigtig rolle her i at balancere disse modstridende hensyn og afdramatisere omklædningsituationen samt skabe forståelse for, at mennesker er bygget med forskellige kroppe.

Vedr. separate toiletfaciliteter kan det overvejes, om der skal være kønsopdelte toiletter (undtagen, hvis der er adgang til et pissoir). En unisex-løsning med et skilt "toilet" kan inkludere alle, så skal der ikke tages stilling, og transpersoner, interkønnede og non-binære kan også benytte toilettet uden at skulle blive tvunget til en uhensigtsmæssig valgsituation.

RÅD NUMMER 7: I KVINDERNES ELITEIDRÆT BØR LIGE KONKURRENCE VÆRE TUNGTVEJENDE

Generelt ønsker idrætten at prioritere inklusion og mangfoldighed. Det er ikke op til idrætten at begrænse folk i at identificere sig som det køn, de ønsker eller leve livet på lige den måde, de finder rigtig. Men når transpersoner, interkønnede og non-binære ønsker at konkurrere på højt plan mod andre kvinder, har det en indvirkning i idrætskonkurrencen, hvorfor der bliver nødt til at være klare regler for, hvem der kan deltage i konkurrencen.

Det er i sportens ånd, at der er klare regler for deltagelse, som alle er bekendt med, og som alle skal indordne sig under for at kunne deltage. Igen kan der henvises til det første råd i denne rapport om, at der skal tages stilling til problemstillingen. En lige konkurrence er således betinget af, at der foreligger fuldstændig klare og entydige krav om, hvad det kræver for at kunne deltage i en given idrætsaktivitet. Disse regler skal endvidere kommunikerer ud på forhånd i utvetydigt og klart format. Så har alle atleter mulighed for at forberede sig og træne efter de gældende retningslinjer. Som beskrevet ovenfor er dilemmaet koncentreret om, hvilke retningslinjer der skal være gældende for deltagelse i kvindernes konkurrencer, og på hvilket niveau af elite konkurrencer de skal gælde.

INTERNATIONAL KONTEKST

Anbefalingerne på dette område kompliceres yderligere af, at DIF og specialforbundene ikke er alene om at afgøre, hvilke regler der evt. skal etableres for at fastholde en lige konkurrence. Forbundene er forpligtet i samarbejdet med de internationale specialforbunds regler og skal følge disse for at kunne deltage internationalt. De internationale regler virker ned gennem alle led i systemet, da vindere af nationale kampe/konkurrencer gennem serier og turneringer oftest er dem, der bliver udtaget til at stille op internationalt.

Principielt kan et dansk specialforbund derfor vedtage en rummelig og inkluderende politik, der resulterer i, at en transkønnet kvinde eller en interkønnet bliver kåret til dansk mester. Men vedkommende vil ikke have mulighed for at repræsentere Danmark ved et internationalt mesterskab, hvis der fra det internationale specialforbunds side er vedtaget mindre inkluderende regler for deltagelse. Et dansk specialforbund bliver derfor også nødt til at forholde sig

til de gældende regler fra det internationale forbund og arbejde politisk for, at disse bliver i tråd med de danske interesser.

Den Internationale Olympiske Komite (IOC) har i november 2021 opdateret sine vejledninger til arbejdet med at inkludere transpersoner og interkønnede i idrætten¹². I de tidligere retningslinjer fra 2015 lagde IOC vægt på, at transkvinder og interkønnede skulle sænke deres testosteronniveau i mindst et år op til konkurrencen for at kunne deltage. Før 2015 var der tillige også krav om, at atleten skulle have fået foretaget en kønskorrigerende operation. I de nye retningslinjer – som ikke er juridisk bindende for de internationale forbund – anbefaler IOC, at ingen atleter bør tage medicin for at stille op i en konkurrence, og ingen atleter skal igennem fysiske undersøgelser for bestemme deres køn. Det er en markant ændring, at IOC dermed antager som udgangspunkt, at der ikke foreligger en konkurrencemæssig fordel for personer med kønsvariationer eller anden kønsidentitet, når de stiller op i en konkurrence mod biologisk fødte kvinder. Derfor er behovet for at tage testosteron nedsættende medicin bortfaldet. IOC anbefaler endvidere, at hvert forbund beslutter, hvilke regler der skal være for deltagelse indenfor hver disciplin.

IOC og DIF er begge paraplyorganisationer og fælles for IOC og DIF's anbefalinger er, at det skal være hver enkelt idræt der fastsætter reglerne for deltagelse. One-size-fits-all tilgangen er ikke hensigtsmæssig, når der er tale om så forskelligartede idrætter og hvor en fælles løsning derfor bliver unuanceret. Der er således sammenhæng mellem den måde IOC og DIF arbejder med dilemmaerne på. Men samtidig har DIF i denne rapport også tilkendegivet, hvad DIF mener er den rigtige vægtning af dilemmaerne. DIF står endvidere klar til at hjælpe alle specialforbund i processen og arbejdet frem mod at udarbejde deres egne regler om transkønnede, interkønnede og non-binære i idrætten.

VÆGTNING AF DILEMMAER INDEFOR KVINDEIDRÆTTEN

De fleste idrætter har oprettet kvinderækker for at give kvinderne en mulighed for at dyste på lige vilkår. Det er således velkendt, at mænd er omtrent 10 % bedre i "tidsdiscipliner" i eksempelvis atletik og svømning, mens forskellene mellem medaljetagere til OL inden for kønnene i samme discipliner typisk er under 1 %. I en kamp mellem mænd og kvinder i en fysisk aktivitet vil kvinder derfor i de fleste tilfælde tabe. Oprettelsen af kvindekurrencer er en måde at anerkende og beskytte kvinders ret til at dyrke lige og uforudsigelig konkurrenceidræt.

Men at være født med særlige fysiologiske forudsætninger er ikke snyd, og lighed vil i udgangspunktet aldrig kunne sikres gennem en kunstig nivellering. I sporten accepteres medfødte fysiologiske fordele som højde, vægt, hjertestørrelse, armlængde osv. Som afgørende parameter er disse forskelle dog "inden for kategori". Det vil sige, at der i eliteidrætten sker en naturlig selektion i jagten på perfektion og medaljer. En 42 kg. let kvinde på 142 cm vil have det svært i basketball, men kan være blandt de bedste i verden til gymnastik, som Simone Biles er et eksempel på¹³. På samme måde har svømmeren Michael Phelps en krop, der er skabt til svømning¹⁴. De to atleter er verdensklasse "inden for deres kategori", men også ekstremt der er perfektioneret med henblik på den optimale præstation. Disse fysiologiske forskelle accepteres i sporten, når det er inden for samme kategori. Det er disse forskelle der fascinerer og hylides, når der afholdes konkurrencer blandt de bedste atleter.

Dilemmaerne omkring transkønnede, interkønnede og non-binæres adgang til kvindesporten er derfor centreret omkring øget inklusion af personer, der falder udenfor kategorien biologisk fødte kvinder i konkurrencer. Er det acceptabelt at inkludere en transkvinde, der på grund af mandlige udviklingstræk har opretholdt en fysiologisk fordel, der kan måles gennem hendes større styrke og udholdenhed? Og hvad stiller man op med interkønnede atleter, der er født med variationer i køns karakteristika, der ikke fuldstændigt og/eller entydigt kan betegnes som værende typisk for henholdsvis hankøn og hunkøn? Hvilke regler skal gælde for deres deltagelse? Kan man fortsat stille krav om at

¹² <https://olympics.com/ioc/news/ioc-releases-framework-on-fairness-inclusion-and-non-discrimination-on-the-basis-of-gender-identity-and-sex-variations>

¹³ <https://www.wired.com/story/the-biomechanical-perfection-of-simone-biles-triple-double/>

¹⁴ <https://www.biography.com/news/michael-phelp-perfect-body-swimming>

medicinere raske og veltrænede interkønnede atleter, for at de kan stille op til et mesterskab? Er øget kropsdimensioner som eksempelvis ekstra højde på godt 10 cm gennemsnitligt mellem mænd og kvinder ikke også en oplagt fordel i mange discipliner? Er der samlet set tale om en konkurrencemæssig uforholdsmæssig fordel, der gør konkurrencens udfald givet på forhånd? I tillæg bør skadesrisiko i kontaktsport også nævnes som en risikofaktor, hvis du som biologisk født kvinde konkurrerer mod gennemsnitligt større konkurrenter, der er født som biologisk mand.

I en verden, hvor der ikke længere kun findes mennesker, der orienterer sig efter binært køn med flydende kønsidentitet og flere, der får foretaget kønsbekræftende operationer, er der en principiel beslutning om, hvorvidt biologisk fødte kvinder stadigvæk skal opretholde deres ret til en lige konkurrence mod andre biologisk fødte kvinder. Hvis man prioriterer inklusionen, risikerer man at mindske biologisk fødte kvinders muligheder for at vinde, fordi der vil være en fysiologisk overlegenhed hos nogle transkvinder og interkønnede. Der er således stor variation i testosteronniveau blandt interkønnede kvinder fra naturens hånd og ligeledes i interkønnedes evne til at omsætte testosteron. Det virker derfor også voldsomt at ekskludere alle transkvinder og interkønnede fra biologisk fødte kvinders konkurrence, da der kan være interkønnede med et lavere testosteronniveau end den gennemsnitlige biologisk fødte kvinde. Hertil kommer, at nogle interkønnede ikke vil beskrive deres fysiske situation med termen interkøn og ej heller ville kunne relatere til sig selv i sådanne vendinger. Måske vil det at de er interkøn først blive til noget, man taler om, den dag vedkommende står i eliteidrætten og måske bliver diskvalificeret pga. et højt testosteronniveau.

DIF ønsker at anerkende transpersoner og interkønnedes ret til at dyrke konkurrenceidræt. Men når valget står mellem at prioritere denne gruppe af atleters vilkår over for den – alt andet lige – større mængde af biologisk fødte kvinders vilkår, bør hensynet til de biologisk fødte kvinder veje tungere på nuværende tidspunkt, når det gælder eliteidræt eller konkurrence på højt plan. Det er således både hensynet til beskyttelse af den væsentlig større gruppe af biologiske fødte kvinder i forhold gruppen af transkvinder og interkønnede, men også det værdimæssige fundament i at bevare biologisk fødte kvinders mulighed for at dyste på lige vilkår.

Det er imidlertid en vanskelig balancegang, for der vil i fremtiden formentlig være transkvinder, der er transiteret før den mandlige pubertet sætter ind. De har dermed ikke den biologisk fødte mands fysiologiske fordel og bør derfor ikke udelukkes. Hertil kommer den store variation, der er blandt "gruppen" af interkønnede. Nogen har slet ikke præstationsfremmende variationer i deres køns karakteristika, mens andre har et lavere niveau af testosteron end deres biologisk fødte konkurrenter.

For DIF er inklusion ikke den tungeste prioritet at vægte, når det drejer sig om nationale og internationale elitekonkurrencer for kvinder. Det er ikke en ret at kunne deltage i et stort internationalt mesterskab som et EM, VM eller OL. Faktisk er det grundlæggende ekskluderende at dyrke eliteidræt, hvor kun de allermest talentfulde sportsfolk vil få den mulighed. Man kan derfor heller ikke tale om at ekskludere personer med forskellige kønsidentiteter ved at prioritere lige konkurrence for biologisk fødte kvinders elitekonkurrencer. I eliteidræt er der ganske få atleter, der opnår dette niveau på det rigtige tidspunkt. Gruppen risikerer at blive mindre, hvis biologisk fødte kvinder er i konkurrence med transkvinder og interkønnede.

Hertil kommer, at DIF ikke har kendskab til videnskabelige studier der viser, at der ikke er forskel på transkønnede, interkønnede og non-binæres fysiologiske fordele i studier med biologiske kvinder. Det er stadigvæk et område, hvor der findes relativt få studier, fordi antallet af elitære transkvinder, interkønnede og non-binære stadigvæk er forholdsvist beskedent og derfor svært at undersøge nærmere. DIF ligger derfor til grund, at der gennem den mandlige krops udvikling er en præstationsfremmende fordel, som i en konkurrence mod kvinder vil betyde, at den

biologisk fødte kvinde ikke vil have en lige og fair chance for at vinde. Det er således ønsket om at bevare den lige konkurrence for biologisk fødte kvinder, der er afgørende for DIF's anbefaling på dette område.

IOC's nye retningslinjer prioriterer inklusion højere end retfærdighed, og placerer bevisbyrden hos dem, der hævder, at personer med variation i kønsidentitet har en fordel. Som det fremgår, prioriterer DIF imidlertid lige konkurrence over inklusion for biologisk fødte kvinders konkurrence. Der er derfor en værdimæssig holdningsforskel mellem IOC og DIF på dette punkt. Implikationerne af dette er dog ikke store, da både DIF og IOC som paraply organisationer udelukkende fremfører anbefalinger og ikke bindende regler for forbund. Desuden vil DIF naturligvis bakke op, hvis det indenfor en given disciplin kan underbygges videnskabeligt, at der ikke er en konkurrencemæssig fordel. I så fald vil inklusion i DIF også vægte højere end lige konkurrence.

For DIF er inklusion og lige konkurrence lige vigtigt, og det fylder i vores arbejde, at få flest mulige til at dyrke idræt og samtidig sikre lige og fair konkurrence. Det er i dette tilfælde modstridende at efterleve begge værdier, men DIF er rundet af og har begge værdier placeret højt i sit arbejde, og vil arbejde for at tilbyde alternativer der hvor værdierne ikke kan forenes.

Det er ikke DIF's vurdering, at der aktuelt er en stor gruppe transkvinder og interkønnede, der kæmper for at få lov til at dyrke eliteidræt med biologisk fødte kvinder. Ej heller er det realistisk, at der i Danmark vil være transpersoner, der er villige til at undergå kønsbekræftende indgreb, medicin og hormonbehandling for at opnå en genvej til bedre sportslige resultater. Personer, der oplever en manglende sammenhæng mellem deres biologiske køn og det oplevede køn, lever i forvejen et marginaliseret og udsat liv og er blandt de mest sårbare personer i samfundet. Den mindste bekymring blandt hovedparten af transpersoner er derfor deres mulighed for at deltage i en international elitær idrætskonkurrence. Det er derfor en fejlagtig antagelse, hvis man vurderer, at der er personer i Danmark, der vil gennemgå de udfordringer, transkønnede har i livet blot for at vinde en medalje. Der er ikke belæg for at antage, at der pludselig vil komme en transkønnet eller interkønnet atlet at "stjæle" en plads eller et mesterskab fra en biologisk født kvinde, der har trænet for dette hele sit liv.

DEFINITION AF ELITE

Hvis et specialforbund følger DIF's råd om at vægte lige konkurrence højere end inklusionsværdierne, rejser det spørgsmålet om, på hvilket niveau af konkurrence/elite der skal være begrænsende regler for deltagelse. Er det gældende for regionale mesterskaber? Ved nationale mesterskaber? Er det gældende fra 12, 15 eller 18 år?

DIF anbefaler, at et forbund drøfter og beslutter en definition af eliteidræt i det omfang, forbundet ikke allerede har dette i sine gældende politikker og strategier. Uanset idræt anbefaler DIF, at eliteidræt kun dækker personer over 12 år. Inden for forbundets definition af eliteidræt skal hensynet til en lige og sikker idræt vægtes op imod den inkluderende tilgang.

Det er vanskeligt at rumme nuancerne mellem de mange forskellige idrætter og deres eliteidræts definitioner for DIF og dermed give klare anbefalinger på tværs af alle forbund og discipliner. Det vil blive alt for unuanceret og forsimplet, hvis DIF skal lave disse definitioner på tværs discipliner. I nogle idrætter vil det være meningsfuldt at have en meget inkluderende tilgang langt op i de elitære rækker/niveau, mens det i andre er hensigtsmæssigt for både biologisk fødte kvinder og transkønnede, at der sker en begrænsning på et tidligere niveau/alder.

Det er op til specialforbundet at drøfte dette med bagland og klubber, og DIF bidrager gerne til at oversætte de overordnede råd til hver enkelt idræt og disciplin. Det afgørende bliver igen, at der er klare regler for deltagelse, så alle ved, hvad der gælder, og hvad man kan forvente, så det ikke bliver på bagkant, at nogen bliver udelukket eller inkluderet i en konkurrence. For transkønnede, interkønnede og non-binære er det også vigtigt at have klarhed over,

om der er mulighed for deltagelse, hvis man er talentfuld og dygtig til sin idræt, eller om man bliver udelukket på et tidspunkt op gennem talent- og elitearbejdet.

Som et overordnet bud på hvordan man definerer eliteidræt, er Anti Doping Danmarks definitioner af national elite relevante¹⁵. Hvis man er en udøver, der falder indenfor disse kategorier, er der tale om et elitært niveau, hvor der ifølge DIF's råd er tungtvejende grunde til at prioritere lige konkurrence på bekostning af inklusion. Omvendt, hvis man ikke er en del af denne elitedefinition, vil det være mere hensigtsmæssigt at prioritere inklusion højest (jf. råd nummer 4 og 5).

Den svære drøftelse ligger imidlertid i gråzonerne mellem det åbenlyst høje elitære niveau og den brede motionsidræt. Hvordan skal fx talentgrupperne og sub-eliten placeres i dette spørgsmål? Det kræver en individuel stillingtagen i hver enkelt disciplin bl.a. baseret på udbredelse, antal udøvere, relative internationale niveau og flere andre forhold for at kunne afgøre nuanceret. Her vil der være brug for, at forbundene bliver meget præcise omkring deltagelseskriterierne, herunder også beslutningsgrundlaget, kriterierne for at blive inkluderet, muligheder for at appellere beslutninger, hvem der afgør tvister mv.

TOKYO OL OG INKLUSION

I eliteidræt er præmissen, at der er tale om et "nulsumsspil" forstået således, at der er kun én guldmedalje til den/de bedste kvindelige deltagere i konkurrencen. Da forskellen mellem nr. 1 og 2 ofte ligger i marginaler, er der behov for entydige kvantitative krav, som betyder, at konkurrence kan afvikles retfærdigt og sikkert.

Ved de nylige Olympiske Lege i Tokyo i august 2021, var IOC's retningslinje om et testosteronniveau på under 10 nanomol pr. liter blod i mindst et år op til konkurrencen gældende, medmindre de internationale specialforbund havde vedtaget andre adgangskrav. Det betød, at (mindst) tre transkønnede og/eller non-binære atleter havde kvalificeret sig på helt legitim vis. Den canadiske fodboldspiller Quinn blev den første non-binære, transkønnede atlet, der blev olympisk mester, idet det canadiske kvindefodboldhold vandt guldmedalje. New Zealands Laurel Hubbard konkurrerede i 87 kg-vægtklassen i vægtløftning som transkønnet atlet, men lykkedes ikke at gøre sig gældende i medaljedysten. Endelig var Alana Smith, en non-binær skateboarder, i konkurrence i kvindernes gadekonkurrence og sluttede som nummer 20.

Derudover var der to kvindelige løbere fra Namibia (Christine Mboma og Beatrice Masilingi), der påkaldte sig opmærksomhed, fordi de har et højt naturligt testosteronniveau i kroppen. World Athletics har i 2018 vedtaget skrappe regler end IOC's daværende anbefalinger¹⁶, så kravet om testosteronniveau for mellemdistanceløbere (400 meter-1 mile) er sænket til 5 nanomol pr. liter blod. De to kvinder, hvis foretrukne distance er 400 meter, havde derfor ikke mulighed for at stille op i favoritdisciplinen pga. et testosteronniveau over grænsen. I stedet kunne de stille op på andre distancer, og valget faldt på 200 meter-løbet. I OL-finalen vandt 18-årige Christina Mboma sølvmedalje i verdensrekordtid for løbere under 20 år. Beatrice Masilingi blev nummer 6. Præstationerne har betydet, at der igen drøftes regelsæt omkring uforholdsmæssige konkurrencefordele i World Athletics regi. For begynder den formodede betydelige fysiologiske fordel først, når de har løbet 399 meter? World Athletics har i lyset af IOC's opdaterede retningslinjer fra november 2021, og tilsidesættelse af testosteron niveauet, dog fastholdt, at forbundet ikke ændrer på sine retningslinjer¹⁷.

De sportslige resultater fra Tokyo har været brugt som argument for, at transkønnedes inklusion ikke udgør et konkurrenceforvridende problem. Det har været fremført, at Laurel Hubbards præstation var et eksempel på, at der

¹⁵ <https://www.antidoping.dk/love-og-regler/nationale-regler-for-antidoping>

¹⁶ <https://www.worldathletics.org/news/press-release/eligibility-regulations-for-female-classifica>

¹⁷ <https://www.insidethegames.biz/articles/1115611/world-athletics-transgender-dsd-ioc>

tydeligvis ikke er nogen konkurrencefordel for transkvinder i eliteidræt. Det må antages, at Laurel Hubbard kom i sit livs bedste form, og gjorde alt hvad der stod i hendes magt for at præstere så optimalt som muligt. Når resultatet blev en 12. plads, bør der derfor ikke være nogen bekymring for de biologisk fødte kvinders ret til lige og fair konkurrence.

Det kan dog ikke være disse enkelte resultater fra Tokyo, der ligger til grund for vægtningen af de principielle dilemmaer. Hvad nu hvis det sportslige resultatet havde været endnu bedre/værre? Skulle de principielle beslutninger så have været anderledes? Der må man forlange større evidensbaseret forskning på transatleters præstationer, som grundlag for sådanne beslutninger og ikke resultatlisten fra Tokyo OL 2020.

DET VIDERE ARBEJDE

I Danmark har der endnu ikke været kendte tilfælde af en transkønnet, interkønnet eller non-binær atlet, der havde et sportsligt niveau, der gjorde at vedkommende var kvalificeret til et OL. DIF har derfor endnu ikke forholdt sig til problematikken, da det ikke har været aktuelt. Men i tråd med denne rapportes anbefalinger om at tage stilling (jf. råd nummer 1) vil DIF altid forfølge det sportslige potentiale og udtage enhver atlet, der lever op til de gældende regler. Hvis man har kvalificeret sig indenfor de gældende regler, så er man som udgangspunkt berettiget til at deltage og vil blive udtaget til OL.

FYSIOLOGISK INDIKATOR

Fremadrettet vil det være relevant for DIF at følge både IOC og de internationale specialforbunds arbejde med retningslinjerne og forskningen der ligger til grund for reglerne for deltagelse. Der forestår en større opgave for de internationale specialforbund i at diskutere og afklare, hvor i der evt. måtte bestå en konkurrencemæssig uhensigtsmæssighed ved at prioritere inklusion højere end lige konkurrence. Ligeledes er det fremadrettet en opgave for forskere at undersøge, om der er parametre for individers fysiske præstation, der kan defineres med en præcis indikator, hvor en person betragtes passende 'kvindelig' eller passende 'mand'. Testosteron er nu ikke længere denne markør ifølge IOC, men spørgsmålet er, hvilken anden indikator der så kan anvendes som afgørende i en sportslig kontekst?

Det kan fx være måden man omsætter ilt i blodet på, er den afgørende konkurrencefordel og derfor en bedre markør end testosteron? Man kunne også overveje at inddele atleter efter deres målte fysiske formåen fremfor efter deres køn. Det kunne i nogle idrætter være slagstyrke, i andre idrætter deres iltoptagelse, i tredje idrætter noget helt andet. Det er en opgave for forskere og de internationale idrætsorganisationer at bidrage til forskningen og beslutningsgrundlaget om, hvordan man sikrer lige konkurrence blandt alle idrætsaktive.

Hvis et forbund fastholder testosteronniveauet som markør, kan det være, at det i nogle idrætter er relevant at se på andre niveauer. Men også overvejelser om intervaller af testosteron i givne konkurrencer kan være med til at give en mere nuanceret og inkluderende adgang til idrætten.

INTERNATIONAL IDRÆTSPOLITIK

I den internationale idrætspolitik, hvor DIF-idrættens specialforbund er repræsenteret af en række frivillige idrætsledere i internationale specialforbund samt deres udvalg og komiteer, skal den danske stemme derfor også være præget af åbenhed over andre kønsidentiteter. Hvert internationalt specialforbund må arbejde med at definere, hvori den eventuelle konkurrenceforvridende fordel består i deres idræt. Danske idrætspolitikere skal arbejde for at trække den internationale idræt i en mere inkluderende og tolerant retning.

SPECIALFORBUND OG DIF'S ARBEJDE I DANMARK

DIF vil også fortsætte sit arbejde med at hjælpe specialforbundene med at omsætte denne rapports anbefalinger til aktivt inklusionsarbejde og til konkrete regler for deltagelse i pågældende idrætter. DIF vil fastholde sin rolle som samlende vidensorganisation i idrætten, så hvert specialforbund ikke skal indsamle og kondensere viden på området. DIF vil fortsat have relationer til medlemmer af ekspertarbejdsgruppen, der kan hjælpe dansk idræt med vejledning på medicinske, etiske, fysiologiske spørgsmål mv. Det er DIF's målsætning, at dilemmaerne omkring transkønnede, interkønnede og non-binære i idrætten kan ændres, så idrættens værdier om inklusion og lige og sikker konkurrence ikke kolliderer i forbundenes udmøntning af denne rapports råd. De steder hvor der opretholdes en begrænsning på inklusionen, skal der udvikles gode alternativer, så alle kan finde en plads i et idrætsfællesskab.